

FEHÉRMEGYEI NAPLO

Előfizetési árak

Melyben:		Vidéken:	
1 óra	1 K.	1 óra	1.50 K.
1 évre	3 K.	1 évre	4.50 K.
1 évre	6 K.	1 évre	9 K.
1 évre	12 K.	1 évre	18 K.

Megjelenik minden hétköznap este 8 órakor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Szent István-tér 1.

TELEFON 208

Egyes szám: 4 fillér.

Hirdetés díjszabás szerint.

Felelős szerkesztő és lapfőigazgató: Baranyay Lajos.

Grósz Bernát

városi bizottsági tag a hétfői közgyűlésen indítványt terjesztett elő, a melyben a város kenyerén élő tisztviselőknél és kisembereken akar segíteni. A 8000 koronán alul levő fizetésűeknek akart segíteni s valamennyiüknek a fizetését 30 százalékkal akarta pótolni.

Az indítvány egyelőre csak mint indítvány jutott lélekezethez. A fő azonban mégis az, hogy lélekezethez jutott, hogy végre akadt egy ember, a ki a nagy nyilvánosság előtt rámutatott arra a lehetetlen állapotra, a melyben a mi tisztviselőink vannak. Értjük a helyzetet jól. Anagyobb fizetésűeknek ha nem is indokolatlan, de bizonyára szörnyen kellemetlen a kérdés. A kisebbek pedig hogyan tegyének indítványt, mikor a nagyok nem mozognak?

Ezt a szorongató bajt kívülről kellett valakinek meglátni s kellett valakinek tenni, a kinek van szíve is, bátorsága is, hogy bekiáltssa a város fülébe:

— Neked kötelességed rajtuk segíteni.

A mostani drága világban senki se szenved a drágaság miatt annyira, mint a kistisztviselő. A kereskedő, az iparos, a földműves többé-kevésbé maga szabja meg a munkája értékét és árát. Emelkedett az élelmiszerek ára, emeli ő is a maga eladnivalójának árát. A tisztviselő jövedelmét nem emelte senki, neki két választása van: fizetni vagy koplalni, megfizetni az árát, bár mekkorára sáfórlták is föl, ha a piacon nem találja, utána kell mennie a magánházakhoz, falura vagy pusztára — vagy pedig néznie, mint aszék össze, mint sárgul el kisgyermek arcája, mint ragaszkodik bele a betegség csírája.

Mi a sorsa? Kér kölcsönt, ha kap, aláír váltót, beleveri magát olyan adóságokba, amelyeknél a rokitói mocsarak se szélesebbek, se mélyebbek.

Pedig még most a tél elején vagyunk. Mi lesz ezután? Mi lesz azokkal, akik előre semmit be nem szerezhetnek s napról-napra élnek, mint az ég madarai?

Hát ezt nem lehet tétlenül nézni. A gondolat utnak indult s a város első tisztviselői se térnek ki most már előle. Ők nem akarták kezdeni, adassék nekik dicsőret érte, kívülről pattant ki, mert ki kellett pattannia. Hogy a formája milyen lesz — nem tudjuk. De hiszen a

mostani pillanatban nem az a legfontosabb. A Grósz Bernát-féle 30 százalékos áremelés a 8000 K aluli fizetésűeknek egy kissé nagy teher lenne a városnak: legalább 100 ezer K, ami 20 százalékos pótdónak felel meg. Inkább valami progresszív irányt kellene kijelölni. Minél kisebb az alapfizetés, annál nagyobb legyen a pótlás percentje. Például 1000 K-n alul 20 százalékos 2000 K-n alul 18. Vagy tessék tekintetbe venni a család nagy-

ságát, a gyermekek számát. Mert, ki 4—5 gyereket nevel katonának, minden bizonnyal többet érdemel, mint aki egyet kényeztet.

Még egyet: a segítség legyen általános. Akit a város fizet, részesüljön hadidíjazási pótlékban. Ne csak azok, akik a város háza falain belül vannak, hanem azok is, akik pl. tanítással foglalkoznak. A kutya fájdalommal nem enyhíttünk, ha a farkát részletekben vágjuk le.

A világháború.

Az orosz hadszíntér
hadműveleteinek jellege az utolsó napon sem változott, kelet-galiciai és wólhyniai offenzívájuk változatlanul sikertelen, az északi szárnyon, Dünaburg körül pedig ugyszólván tehetetlen a németekkel szemben. Az orosz vezérek állítolag Vilna és Lida vidékén akarnak új csapatközpontosításokat, amelyek az ő véleményük szerint lényegesen tudnák az eseményeket befolyásolni.

A Balkán eseményei
soh'sem voltak olyan fontosak, mint most. Belgrádban pánik ütött ki, noha állítolag angol és francia csapatok sietnek a szerb segítségére. Belgrád lakossága nagyobbrészt elmenekült. Ötvenezernyi szerb katona viszont a bolgár határ felé távozott.

A bolgár fegyveres semlegeségben még mindig nem állott be változás. Nagyon érdekes, hogy miként alakul a helyzet a két mozgósított hadseregű ország, Bulgária és Görögország között. Mindkét ország semlegesen viselkedik egymással szemben, a görög csapatok lövéstávolságra állanak a bolgár határtól és a görög miniszterelnök azt a javaslatot tette a szófiai kormányknak, hogy a bolgár csapatok is húzódnak valamivel vissza, úgy, hogy a két ország között egy kicsiny semleges zóna legyen.

Igen érdekes Románia és Bulgária helyzete is. A két ország között a jó viszony mind a mai napig zavartalan. A román minisztertanács, amelytől nagyfőntóságú döntést vártak, pedig az ország további semlegeségét proklamálta, noha a határon koncentrált csapatokat he-

lyükön meghagyja. Tegnap nap folyamán Ferdinánd bolgár király Várnában fogadta Radoszlavov miniszterelnököt.

Radoszlavov miniszterelnök a legközelebbi időben Németországba szándékszik utazni. A közlemény Radoszlavov utazásának politikai tendenciákat és e kritikus időben nagy fontosságú tulajdonit. A lapok szimpátiával és lelkesedéssel irnak Radoszlavov utazásáról, mely még szorosabban fűzi Bulgáriát a középhatalmakhoz.

Angol útegek Belgrádban.

A Szávánál és az alsó Drínánál folyik az ágyuharc. A Szerbnek Franciaországból és Angliából kaptak tüzéséget, különösen nehéz ágyukat. Ebből hat nehéz úteget Belgrádba vittek és a Szávánál elhelyezett állásokban állították föl. Az útegek legénysége angol. A Kalimegdán-parkot várszerűen megerősítették.

Ujabb események.

Mint Kelet-Galicziában és az Ikva mentén, úgy most a wólhyniai várterületen is megtört az orosz ellentámadás. Az ellenség tegnap kivonult Dubnótól északnyugatra és a Styr-szakaszon Luck körül elfoglalt hadállásaiból és kelet felé vonult vissza. A Lucktól keletre lévő hídő újra birtokunkban van.

Keleti hadszíntér.

Dünaburg délnyugati arcvonalán tegnap az ellenségtől egy további állását foglaltunk el. Kilenc tisztet és több mint 1300 főnyi legénységet elfogtunk és 2 gépfegyvert zsákmányoltunk. Az orosz fronton lényegesebb esemény nem történt.

Városi közgyűlés.

Tegnap mint egy sürgönyt mezenstettük a hirt olvasóinkhoz:

Fehér közgyűlés. Csoda történt, noch nia da gewessen! A közgyűlés fél 4 óraa véget ért.

Most ujra kicsodálkozzuk magunkat, hogy nem ismerünk magunkra. Ott voltak a főszónokok, ott álltak a harckeverők, a lyukfaragók, a jótorku közbeszólók s a közgyűlés még is véget ért félóra alatt. Mikor az első 10 tárgy lepergett anélkül, hogy valaki ellenindítványt tett volna, Holly Géza dr. fehér zsebkendőt kezdett lobogtatni. Mikor Grósz Bernát indítványt terjesztett elő, amelyet pedig elvben mindenki helyeselt, valóságos orkán zugott feléje.

— Ujjon le! ne izéljen! Engedje felhären keresztül ezt a közgyűlést! Ne feketítse be az ártatlanságot fölészólással.

Grósz Bernát nem engedett s a közgyűlés egyhangulag szerezte meg magának az elégtételt, hogy egyhangulag leszavazta az indítványt — kijelentjük azonban, hogy nem a tartalma, hanem a formája miatt.

Egyéb nem történt.

Mikor az elnökő-főispán bezárta az ülést, csodálkozva nézett maga körül, mintha azt kérdezte volna:

— Álmodom-e, vagy valóságot látok? a városi közgyűlésen vagyok-e, vagy a megyeházán? nem ismerék az urakra, de örülök, hogy végre önök is tudják, hogy mi a különbség a hosszú és a rövid közgyűlés között.

A közgyűlés lefolyása a következő volt.

Elnök: Széchenyi Viktor gróf főispán.

Előadók a városi tanács tagjai, köztük dr. Csütty Emil jegyző, aki nemes izgalma közt ma mondta el a szűbeszédét, ha jól tudjuk valami marhatevelek dolgában a közgyűlés élénk éljenzése közben, ami bizonyára arról tesz tanúságot, hogy az ifju erőben máris föfedezték az oroszláncokörmet.

Jegyzőkönyvhitelítők: Kovács Á. Sándor és Péntes Imre.

Jegyzőkönyvhitelítés okt. 1-én d. u. 3 óra.

A legközelebbi rendes közgyűlés okt. 30-án lesz.

Ófelsége

köszönetét nyilvánította a városnak alattvalói, hódolatáért, amelyet

a vértés yitéz szobrának leple-zése alkalmával juttattak hozzá.

Szuborics Jenő

apátkanonok halála alkalmából nyilvánított részvétért a káptalan és a megboldogult rokonsága köszönetet mondott.

A főispán

számonkérő székert tartott, amely mindent rendben talált.

A háboru

áldozatai javára külön alapot gyűjtene a marhalevek díjaiból.

A vízvezeték

és csatornázási zárásmadással előkészítés alatt vannak.

A vízvezeteki telepen 7800 kor. költséggel külön villamos centralét készítenek.

Az adóívek

órán túli időben való elkészítéséért 600 kor. díjat fizet a város.

A színház

bérlete Szalkai lemondása folytán esedékessé vált. A színházi bizottság Miklósi Gábor, Szabó Ferenc és Fodor Oszkár közül az utóbbit ajánlotta a közgyűlésnek, aminek alapján a közgyűlés a színházat egy évre vita nélkül Fodor Oszkárnak adta ki.

A zárszámadásokat

a jövő havi közgyűlés fogja tárgyalni.

A napidíjakok

részére a város az eddigi 3 kor. díj helyett 5 koronát is adhat, ha ez megfelelő szakértelem mellett indokoltnak látszik.

Családi pótlék.

A három gyermeknél több gyermekek családotknak a város családi pótlékot ad. Grósz Bernát ezzel kapcsolatosan indítványt terjesztett

el, amelyben azt kérte, hogy a 8000 koronánál kevesebb fizetés-sel bíró tisztviselők 30 százalék drágasági pótlékot kapjanak. A közgyűlés — a tárgy nem lévén előkészítve — nem tárgyalhatta az indítványt.

Az aggintézet

pincéjét 518 kor. költséggel vízelenítik.

A közgyűlés fél 4 órakor végződött.

A villanygyár ügye.

A sok villanyüzem arra kényszerítette a várost, hogy a villanytelep megváltásáról komolyan gondolkozzék. Alakult is egy bizottság, amelynek feladata a megváltás előkészületeit elvégezni. A Phóbus részvénytársaság azonban ugylátszik, szeretné megtartani a telepet, mert mindent elkövet, hogy a várost elhatárolásának megváltatására rábíri. Most egy hosszabb memorandummal fordult a város-hoz, amelyben az esetre, ha a város elállna a megváltástól, nagyobb átalakításokat végezne. Hogy mik lennének ezek az átalakítások még nem ismeretesek. Állítólag egy millió kétszáz ezer koronát volna hajlandó befektetni a telepre. Ha a memorandum részletei ismeretesek lesznek, bővebben foglalkozunk ezzel a fontos kérdéssel.

A 3 több mint az 5.

Ezt a matematikai akrobata mutatványt cselekedte meg a közlelemzési bizottság, midőn legutóbbi ülésén Kovács Sándor Armin indítványára a lisztelárusítás közvetítésére azok ajánlatát véleményezte elfogadandónak és nem azért, aki 3 korona közvetítési díj és üzleti haszonnal megelégedett volna.

Hogy ez az állásfoglalás tárgyilagossá lett volna, azt senki, ök maguk sem állíthatják, mert ez esetben lehetetlen lett volna hasonló határozatot meghozni.

Ha a két számot a 3-at és az 5-öt egymás mellé állítjuk, már így is szembeszökő a nagy különbség, de hogy ez valójában mit jelent, az kitűnik abból, ha jellezzük azt a lisztmennyiséget, amely a vállalkozó közvetítésével a közönség között eladásra kerül.

A megnövekedett lisztfogyasztás figyelembevételével egész valóságban 300 vagon, tehát 30000 métermázsára tehetjük a város egy évi lisztükségletét, amely a háztartásokban használtatik fel. Ezen összegben az iparilag (pékek) felhasznált lisztmennyiség nem foglalhatik benne.

Az egyik ajánlattevő tehát a 30000 métermázsára liszten 150000 korona közvetítési és üzleti hasznot vesz meg a közönségen, a másik csak 90000 koronát, *így tehát 60000 korona az a felesleges teher, amellyel a közlelemzési bizottság tárgyi alap híjával meg akarja terhelni a közönséget, amelyet a drágaság már ez ideig is tulstásgosan nyom.*

Nem hihető, hogy ez a javaslat a közgyűlésen többséget kaphasson, mert akkor a közönség joggal vádolhatná meg a törvényhatósági bizottságot a hitlen sáfarkodással.

Dr. H. G.

Partszakadás halállal.

Egyszeri sorban éltek Mallag Mihályék Dunapentélén. Nem tartoznak ugyan a „zsiros” gazdák közé, de azért van valami vagyonkájuk. Egy kis ház, meg mi egymás, már amint az ilyen kis zsellereknél szokás. Tehenet is tartottak Mallagék. A ténhen lakása csak olyan part oldalába vajútt istálló. A hepe-hupás községekben így csinálják az olcsó istállót. Ez az istálló hozta a katasztrófát a jó Mallagékra.

Mallag Mihálynak a harctérre kellett mennie. Az aszszony maradt otthon két gyermekével. Mallagné tegnapelőtt nagyobbitani akarta az istállót, s uekiállt a csakánnyal jobban kívágni a partot. Alig kezdett a munkához, végzetes szerencsétlenség történt. A sok esőtől meglazult part leszakadt s Mallagnét alátemette. Mire rálatáltak, már halott volt.

Szegény Mallag Mihály valahol a Doberdón vivja a tusát a leggyűlöltebb ellenséggel, milyen borzasztó lesz neki, ha megtudja, hogy a két gyermek anyátlanul sirdogál a kis hajlékban.

TÁRCA.

Az elsüllyedt hajók sorsa.

Irta: Hajós József.

(Vége.)

Lehetséges tehát, hogy valami kor ilyen „ásatag” páncélos hajó a nagy mélységekből felszínre jut s intelligens lények fogják megtalálni. A messze jövő emberei számára nagyon értékes és tanulmányos kultúrtörténelmi emlék lesz az ilyen „régiség.” A hajóroncsok a jövő kor emberei számára olyanféle kormeghatározó kőüveletté lesznek a mostani jelenkor jellemzésére, miként mi ilyennek tekintjük a jégkorszak számára az ősember eszközeit, fegyvereit, művészeti produktumait. A messze jövő tudósai vizsgálják majd az ásatag hajók felszerelését, ágyuit, municióját, műszereit, kronométereit, iránytűjét, távolságmérőjét stb. És megírják majd ezek nyomán a mi korunk kultúrtörténetét.

Nagyon valószínű, hogy a szintelen működő geológiai erők,

hosszu idő múlva bár, de mégis felszínre hozzák a hajóroncsokat, mint ahogy felhozták az ősidők sárkányainak megkövült maradványait. A fenékből szárazföldek lesznek még valaha, miként a mostani szárazföldek nagy része is tengerfenék volt a geológiai multban.

De nagy kérdés az, hogy a mostani emberi kultúrának ezeket a nagy acélmányait — ha felszínre kerültek — megtalálják-e majd az emberek, éle-e még majd ember a földgolyón? Ki tudná ezt megmondani!

A tudomány beszél arról, hogy nem is oly nagyon sokára talán csillagkristályos hópehelyből szövdök halotti szemfedő a mi kihalt Földünk összegyűrt s megmevedett ábrázatára. Ez a földkéreg melyen most bölcsök ringnak és sirhalmok domborulnak, hol nagy tervek s nagy kudarcok, békevágyak és világháborúk, sikerek és kődbefoszlott remények változnak! megszűnik majd az emberiség szinpadja lenni, mert jégkörtinával zárja le majd a fagyoslehelletű idő. És akkor a jég-

lepel szemfedőként borul majd a kultúrvilágra s a jégmezőkön még utoljára: a mostani kultúrember cseenevész ivadéka tengeti nyomoruságos életét, aki mitsem tud a multak viharos világáról, a most dúló világháboru késői viszhangját nem hallja meg, nem lesznek nagy tervei, nagy álmái sem; hanem az életért való szörnyű küzdelmében legfőbb óhaját azzal a még szörnyűbb mondattal fejezi ki: „több legyen a föld, s kevesebb az eszükim”. — Aztán az új jégkorszak embere is eltűnik az életnek jégcsapokkal diszes, hőmézős hátterű szinpadjáról. És ez a mi kihalt földgolyónk óriási kopott-köszizlaként kővályog majd a jégáradat világterében, úgy mint most a mi Holdunk.

De meglehet az is, hogy földünkre a kihalás előtt még egy hosszú-hosszú szép tavasz nyílik; majd az egész földtekén trópusi növények díszlenek s melegen ragyogva színezi a tájat a napugár. És abban a paradicsomi világban káprázatosan nagyra fejlesztett kultúrával — majd az ember, aki műzeumokban gyűjti össze a rég leltent elődök eszközeit, fegyvereit,

ágyuit s ásatag hadihajóit. Ha végig járja a gyilkoló hadigépekkel megrakott, múzeummá alakított páncélos hajóóriásokat, borzongva és szájalommal fog viszsza gondolni ősei korára, mikor oly kevéssé volt még fejlődött az emberiség, hogy hépepek voltak haláliszóró gépeket, uszó várakat alkotni csak azért, hogy alkalomadtán halomra gyilkolhassák egymást.

Mert az emberi fejlődés tökéletesebb fokát csak akkor érjük el, ha tudásunkat nem a halál, hanem a nemesebb, szeretetteljesebb élet szolgálatába állítjuk és ha nem világháboru, hanem a világbeke napja virrad majd reánk. Ezt a békét pedig csak akkor éri el az ember, ha kultúráját a vallásos szeretet erejében építi fel és nagy alkotva s roncsok közt járva egyaránt észbe villan, hogy egyedül a Végtelen a nagy, csak Ő a Fenséges, kit az élet mélységein járó roncsok sorsát látó lélek azzal a gondolattal köszönt, mely az első tengeralatti kábeltávírat szövöve volt: „Gloria in altissimis Deo”; dicsőség a mélységben lstennek!

SÖVEGJARTÓ vászonáruhaza, Barátok épülete.

Nagy választék

fehér és színes barchetok karton, schiffon és damastból. Különféle vásznak, törölközők, abrosz, lepedők és zsebkendők. Agy- és asztalterítők, szőnyeg- és matracszővetékből.

OLCSÓ

szabott árak.

A maximális piac.

Ne tessék azt hinni, hogy tévedésből íródott ez a cím, mert ma már tényleg úgy vagyunk, hogy az élelmiszerek maximális árairol komolyan nem beszélhetünk, azok csak hivatalos hatósági kimutatásban vannak, senki azonban meg nem tartja. Ma a piac a maximális. Ott tényleg maximális az ár, mert lehetetlen megadni, maximális a szemtelenség, maximális a tülekedés, maximális a gorombaság és maximális az eladók álsópánkodása.

Ezen a maximális piacon valahogyan mégis kellene segíteni. A rendőrség a csekély munkáerejével és ezérfele elfoglaltságával tényleg képtelen arra, hogy az egész vonalon ellenőrizhesse a maximális árak betartását. Segítsen neki a csendőrség. Ugy, amint a legutóbbi piacon is történt. Öröm volt nézni azt a rendteremtést, amit végeztek.

Dehát a csendőrség sem teheti mindig? Volna egy másik megoldás. Szerveztük a polgárőrséget, szolgálatot azonban eddig nem teljesített, mert nem volt szükség rá. Nem lehetne a piac ellenőrzésével megbízni őket? Minden piacon több polgárőr cirkálna, figyelné, az adás-vételre, a rendőrség, vagy a csendőrség figyelmét. A polgárőröknek egy másik fontos dolguk is akadna.

Általános szokássá vált már, hogy a sorompónál, a vasúti állomáson, külvárosi utcákon rendeznek piacot, hogy csak kijátszhatassák a hivatalos árakat. A polgárőrök ezeket a zuppiacokat is leleplezhetnék és a delinquenseket a rendőrség kezére szolgáltatnák.

Mielőtt azonban ilyen radikálisan beleyenünk a piacnak tulkapásába, szükségesnek tartanók a maximális árak szokásos tiznap megállapítását komoly, elfogadlatlan termelők és fogyasztók zsúrijére bízni. Azért volna ez ugyanis szükséges, mert folytonosan azzal a kifogással élnek, hogy az ármegeállapítások egyes cikkeknél nem reálisak. Ha egy ilyen zsúri készítené a piaci árjegyzéket, ezeknek a kifogásoknak is nagyrésztben utjukat vágnánk s senki semmiféle kifogással nem állhat elő, ha a tulkapásért kérdőre vonják.

Meg vagyunk győződve, hogy egy ilyen semleges és szakértő bizottságnak megállapításai sem lennének nagyon eltérőek a mostani áráktól, sőt egyik-másik cikknel a fogyasztók közönség jobban járna, de legalább annak az egy kifogásnak is nyakát szelnék, amely folytonosan arról panaszkodik, hogy ilyen olcsón nem árusítható.

A maximális piacnak rendezése mindenestre nehéz kérdés, épen azért ügyesebb, megfelelőbb reformok elmondására szives rendelkezésére bocsátjuk az olvasó közönségnek lapunk hátsólapjait. Több szem többet lát, több fej többet tud. S a hatóság is bizonyára szivesen fogadja az ilyen megvitátásokat, amelyekből a hasznosat alkalmasabbat megvalósíthatja.

Es ezzel a kérdéssel komo-

lyan és gyorsan kell foglalkoznunk, mert komoly veszedelmek fenyegetik a városközönséget. Az állapotok annyira elfajulhatnak, hogy egy szép napon azt veszszük észre, hogy éhezünk kell. Hogy a piacon véres összetűzések történnek, amint ép nem rég történt egyik vidéki városban.

A hus maximális árai.

Vége a husnál is elértünk a maximális árakhoz. A közönség legnagyobb részére nézve ugyan ez már nem sokakat jelent, mert a husevésről le kellett mondania és még a maximális árak mellett sem térhet vissza hozzá, de azért örömmel üdvözljük ezt a haladást — azon esetben, ha nem úgy járunk vele, mint a többi maximális árral.

Igaz, hogy jóformán eső után köpenyeg lesz a husneműek maximalása, azt azonban mégis elérhetnék vele, hogy azok a bizonyos fekete jóslások, amelyek tizkoronás zsiról beszélnek, ne teljesedjenek be. Sággy Lajos rendőrfőkapitány a husfélreke a következő maximális árakat fogja javasolni:

Marhahus: Vesepecsenye 1 kgr. 4-20 K. rostélyos, felsől 5-20 K. I. rendű levehes 4-80 K. II. rendű levehűs 3-80.

Borjuhús: Borju eleje 4-50 K. borju hátulja 6— K. borjuhús porköltnek való 5— K.

Sertéshús: Sertéskaraj 1 kgr. 4-80 K. sertéscomb 4-80 K. sertészsír 5— K. sertésbaj 5-20 K. zsírszalonna 5— K. száraz kalbász 5— K. füstölt szalonna 5-50 K. kocsonyahús 2-50 K.

Birkahús: Birkahús eleje 1 kgr. 2-20. K. birkahús hátulja.

HIREK.

Napló.

Több oldalról történt már tiltakozás az újraépítendő kárpáti falvak elkeresztése ellen. Történelmi nevű falvakkal ilyenre még gondolni sem volna szabad. De az adományozók másképp gondolkodnak, s a mozgalom szervezői helyes opportunitásból halgatásal mellőzték a kérdést, nem akarták az adományozók kedvét szegni. Mert szó, mi szó, sok igaz van annak a kárpáti harcosnak, aki azt mondja, hogy azok a községek ott a Kárpátokban majdnem kivétel nélkül egy-egy dicsőség-gegel teljes csatának színhelyei vagy áldozatai. Azok a csaták és kemény ütközetek ma már a történelem s azzal együtt a falvak is a történelem lapjaira kerültek, ahonnan a hívságos jótékonyaság sem moshatja le. Vajjon nem kigunyolása lenne-e a felejtethetetlen napoknak, ha az új elnevezések folytán az alsóbagonyi csatáról, helyesebben csatákról mint gyárosfalvi ütközetokről imának és beszélnek, arra tanítva a

késő utódokat, hogy őseik ott arattak babérokat. Es nem komikus volna-e, ha a borzalmashomonnai betörést Elsőüvegkereskedelmirészvénytársaságfalvi vagy Tojástőzsfalvi betörésnek neveznék. Olyforma ez, mint ha a mohácsi csatát Kleinjakbávali ütközletnek írják, alapján annak, hogy Mohácson annak idején Klein Jakab ur több házihelyet adományozott. Es amint Lip. se, Austerlitz, Waterloo és sok más ezer történelmi helységév megváltoztatása lehetetlen, épen annyira nem szabad Zborót, Homonnát és a többi száz helységnevet újra keresztelni. Azt sem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy ezekhez a nevekhez a mi harcoló katonáinkat szép, keserves és dicsőséges napoknak emlékei kötik. Ok Zboro, Esztebnek, Ondafó, Homonna, Felső- és Alsóbagony, stb. mellett küzdöttek s nem a tervezett Nagyözölásfalva, Bankfalva, Nagyjánosfalva körül.

— **Egyházmegyei hírek. Dr. Prohászka Ottokár megyéspüspök Györgyi János városi hitoktatót felmentette állásából s helyébe Horváth József karkaplant nevezte ki.**

— **Székesfehérvár lisztmizériája.** Hosszú, kínos éhezés és nélkülözés után végre kaptunk lisztet. Ma 7 vaggonnal érkezett, kilenccel pedig utban van. Egy ideig tehát lesz kenyerünk. Csak azután holmi vagonhiány miatt újabb kenyér nélkül nem maradjunk.

— **Katonai kinevezés. Dr. Meszlényi Imre 17. honv. gy.-é-beli főhadnagyot a király a háboru tartamára hadbíró-főhadnaggy nevezte ki.**

— **Katonai kitüntetések.** Tizmar Gyula 13. h.-e.-beli patkódmester a koronás ezüst érdemkeresztet, a vitézségi érem szalagján, Zöldy Márton 17. népf.-gy.-e.-beli népf. tiszthelyet, Dllerr Baltazar törzsermester, Rettgegy Vince örmester a 17. népf. gy.-e.-ben, az arany vitézségi érmét kapták az ellenség előtt tanusított kiváló vitez magatartásuk elismerésül.

— **Diaktüztöltek.** A világháboru mint minden intézményünkre, ugy az önkéntes tüztöltek egyesületére is kihátál volt. Derék tüztölteinknek körülbelül 80 százaléka ment el a harctérre. Így oly nagy hiány állott elő, hogy a város tizbiztonságát valóságos veszedelem fenyegette.

Az Önkéntes Tüztölte Egyesület ügybuzgó főparancsnoka Simon Sándor tb. főkapitány fáradságot nem ismerő ügybuzgóságának köszönhető a nyár folyamán megszervezett és betanított diaktüztöltecsapat. Simon Sándor főparancsnok körülbelül 30 tagból álló lelkes középiskolai fiáksereget toborzott össze, betanította őket s már nem egy tüzetnél áldásos tevékenységbe is léptek. A megkezdődött iskola év véget vet ennek az igazán praktikus s a jelen viszonyok közt nagyon is hazafias működésnek. A fennálló iskolai törvények ugyanis ellitják a diákok mindenféle, az intézet kebelén kívül álló egyesületi szereplésétől. Ez nagyon sok esetben indokolt is. A jelen nehéz viszonyok, de különösen a nemes cél arra indították a főparancsnokot, hogy kérje a középiskolák igazgatóiságát, hogy a telkes diaktüztöltek továbbá

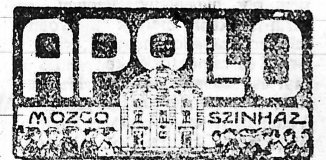
is megmaradhasanak az egyesületben. S addig, míg a hivatásos tüztöltek a hazát védik, őrizhessék és védhessék a város tizbiztonságát. Meg vagyunk győződve, hogy a középiskolák igazgatóisága készséggel fog helyt adni a kérelemnek.

— **A testvér levele a harcba induló öccséhez.** A magyar lélek és szív igazi megnyilatkozása az alábbi levél, amelyet a harctéren levő tábori lelkes irt fiatal öccsének, aki most indul a csatába. Székesfehérvári fiukról van szó, tehát kétszeres büszkeséggel olvas hatjuk ezeket a sorokat, amelyekhez igazán felesleges volna bővebb kommentárt fűzni.

Kedves öcsém! Mikor a haza védelmének szent kötelessége téged is a harcba szólít, messze északról a legmelegebb Istenhozzádot kiáltom feléd a testvéri szív melegevel. A súlyos idő az ifjakat korán férfiakká érlelte, mert csakis férfias komolyság, öntudat, kötelességérzet, akarat-erő és elszántság képesítik arra a gyermekifjakat, hogy a háborúnak eléggé el nem képzelhető viszontagságai, fáradalmai, szenvedései és fordulatai között mindig meg tudjanak állani a kötelesség szabta helyen, s készek legyen magasabb javakért enjéről megfellekedezni, s a legdrágább javat, az életet is, amely csak most kezd reájuk mosolyogni, kockára tenni s kitartani híven — h kell — az utolsó lehetőleg, a atolsó vércseppig. Mikor gondolatban megragadom kezedet, a testvéri és bajtársi jobbot, azt kívánom, légy egész férfi, légy szívvvel és lélekkel katona. Örülj, hogy a hazának szolgálatot tehetsz. Szerencse fel. Védjen a hatalmak jósgos Istene. Ottalmazzon Órangyalod. Pártfogoljon a boldog Szűz. Indulj Isten nevében a becsület és dicsőség mezejére. Veled érzünk. Lélekben veled leszünk. Bizalommal füzöm az Istenhozzádot a viszontlátásra.

— **Terjed a jarvány.** A felsővárosi vörhenyjarvány egyre terjed, jóllehet a hatóság mindent megtett a megállítására. Ujjában ismét 13 megbetegedés történt. Szeptember hóháb eddig 67 megbetegedés történt.

— **Meghalt az öngyilkos leány.** Megirtuk, hogy Szapper Mária az enyveshát üzletvezetője, mivel nem tudott elszámolni főnökének, lugkóoldatot ivott, belső sérüléseibe belehalt. A hiány 3,280 korona volt. A szerencsétlen leány a kihallgatáskor tagadta a sikkasztást s öngyilkosságát félelmével magyarázta.

Szerdán, csak egy nap

A Nordisk-film Co ujdonsága

VESEDELEM ÓRÁJA

dráma 3 felv. Főszereplők:

Bethy Nausen és Olaf Fóns.

Kettős születésnap.

Vigjáték 2 félvonásban.

Szerdán és esütörtökön látható

Breszt-Litovszk bevétele.

— A város gabonaszükséglete. A városnak gabonával való ellátása az egész évre szintén súlyos kérdése a közlelmelési bizottságnak. Ez ügyben már személyesen eljártak az illetékes miniszteriumban, legutóbb báró Nandorff Géza országgyűlési képviselőnk tárgyalta róla, amelynek eredménye lett, hogy Hegedűs Kálmán miniszteri megbízott Székesfehérvárra utazott a gabonaszükséglet végreles elintézésére.

— Csak egy cigarettát. Cigaretta gyűjtésünk legutóbbi eredménye; Strasser tőzsde 182 cigaretta 96 szivar, Molcer nővérek 92 cigaretta, 1 szivar, Ullmann tőzsde 41 cig. „ogyasztás” szövetkezet 210 cig. Havas tőzsde 72 cig. 2 szivar, Krauz tőzsde 79 cigaretta, Rotter tőzsde 79 cigaretta. Gyűjtésünkben a következő hadikórházaknak küldünk; Szent István terem hadikórház 100 darab. Reáliskolai hadikórház 100 darab. Aggintézi hadikórház 100 darab. Mentelepi hadikórház 100 darab. Ipariskolai hadikórház 100 darab. Vörösmarty kör hadikórház 100 darab. Ezredéves iskola hadikórház 100 darab. Barakk tábri hadikórház 200 darab. Lovassági laktanya hadikórház 100 darab.

— „A BOLYGO GYERMEK” jön az Apollóba.

Kréme de lactaine saját nemében páratlan hatású arcbrószépitő, finomított készítmény, ezen tejkrém teljesen ártalmatlan, a bőrt egyszerű használat után bársony puahá teszi, pattanásokat, szepiöket, méjfoltokat gyorsan elmulasztja. Kapható Szűcs Róbert Magyar Korona gyógyszerüzében Kossuth utca sarkán. Ára 1 kor. 20 fillér.

— Az élet iskolája. Psylander, a világhírű dán moziművész, talán egy filmet sem alkot olyan remek és meglepő művészetet, mint az élet iskoláját. Már a dráma címe is elárulja, hogy itt egy olyan ember sorsa kerül elénk, kinek az élet minden keserűségén és nyomorúságán át kell végződnie, de a szilárd elhatározás, a megfeszített munka és szorgalmas kitartás meghozzák a várt boldogságot, amely végül a kitűzött cél és az imádot kezének elnyerésével boldogan végződik. Ez a szenzációs film, amelyhez remek pótműsor van, ma és holnap kerül színpadra az Urániában este 7 és 9 órákor.

Legszebb fajgyümölcsök likörök cognac, felvágottak nagy választékban. Pénteken balatoni süllő és dunai ponty. Gebauer Testvérek bodegájában. Telefon 340.

— Újtás a női reform-fűzők terén; gyári lerakatot sikerült szereznem oly higienikus „Rádium” reform-fűzőkből, melyek a gyomrot teljesen szabadon hagyják, csak a hasat és csipőt fűzik, kényelmes járást és szabad mozgást biztosítanak, ülésnél nem hátrányosak. — Vételnél feltétlen csak „Rádium” fűzőt tessék kérni! Egyedüli elárutás egész megyére Vermes Frigyesnél. Blous-újdonságok állandó rak-táron.

TIUMEI kávébehozatal SZÉKESFEHÉRVÁR
:(BARÁTOK ÉPÜLETE.) ::
Pörkölt kávékeverékei utolérhetetlenek! Saját villamos kávéanyagpörkölte! Telefon 250.

— A FEJERMEGYEI NAPLÓ az összes dohányszűcsökben és a város minden részében az üzletekben is kapható.

— A Székesfehérvári Hítel-szövetkezet Deák Ferenc-utca 4. sz. alatti bérházában két utcai üzlethelyiségi kiadó. Bővebb értesítés nyerhető Távirda-u. 6. sz. alatt.

SZINHÁZ.

A veszedelem órája a címe annak a nagyszabású Nordisk háborus drámának, melyet ma egynapos műsor keretében mutat be az Apolló színház. A darab főszereplését *Behy Nausen* a kiváló dán tragika és *Olaf Föns* játszik. A műsort egy két felvonásos vigjáték „A kettős születésnap” és egy tájkép egészíti ki. *Külön szenzációja az előadókban, hogy a Breszt-Litovszk bevételeiről készült egyetlen eredeti felvétel is látható.*

11138/1915.

Hatósági hirdemény

a hadvezetőség részéről visszabocsájtott pálinkafőzőkészülékek használata tárgyában.

A m. kir. miniszteriumnak 2849 M. E. számú rendelete alapján Székesfehérvár szab. kir. város részére szesztermelési célra ideiglenesen átengedett (5) öt pálinkafőzőkészülék felállításra, illetve elhelyezésére és egységek által leendő használatára vonatkozólag a következőköt hozam az érdekelt közönség tudomására.

I. A pálinkafőzőkészülékek felállítására:

Az I. számú készülék **Külső Budai-uton**, Tujner János üzletvezető alkalmazásával.

A II. számú készülék **Öreghegyen Kápolnás-dűlő 273. szám alatt**, ifj. Polcer József üzletvezető alkalmazásával.

A III. számú készülék **Maroshegyen 70. szám alatt**, Formanek M. Julianna üzletvezető alkalmazásával.

A IV. számú készülék **Feketehegyen Vinicai István üzletvezető alkalmazásával**.

Az V. számú készülék **Ráchegyen 1241. szám alatt** Plentner János üzletvezető alkalmazásával, — van elhelyezve.

2. A pálinkafőzés megkezdése:

Pálinkafőzés céljából I.—V. alatt lehet jelentkezni. A főzés a jelentkezés sorrendjében történik és folyó év október hó 1 én veszi kezdetét.

3. Egyéb tudnivalók.

A város részére szesztermelési célra átengedett főzőkészülékeknek az egységek által való használata eltérően az 1908. évi XXVII. t. c. végrehajtása iránt kiadott utasítás 7. §-ában foglalt rendelkezéstől minden esetben a kölcsönvétel esetét állapítja meg, tehát akkor is, ha főzőkészülékeket a leltéjegyzékben kintüntetett helyiségből el nem vették. Ennélfogva, aki a főzőkészüléket használatba veszi, az idézett végrehajtási utasítás 7. §-ának 2. bekezdése értelmében tartozik magától mindazon kötelezettségeknek alávetni, melyeket a szeszadó törvény a vállalkozóra szab.

A főzőkészülékek használatára és pedig a jelentkezés sorrendjében elsőbbséggel birnak azok, kik saját terméshű gyümölcsöt (szőlőtörkölyt, borseprűt) dolgoznak fel.

Annak, ki elsőbbségi jogon már főzött, a főzőkészülék használatára csak akkor van igénye, ha elsőbbséggel bíró oly személy, ki a főző-

készüléket nem használta, nem jelentkezik főzésre. Ez a rendelkezés értelemszerűen alkalmazandó a további főzések sorrendjénél is.

Azok, akik vásárolt gyümölcsöt dolgoznak föl, csak akkor használhatják a főzőkészüléket, ha az elsőbbséggel bíró személy főzésre nem jelentkezik. A főzés sorrendjére nézve a fenti rendelkezések irányadók. A város mint ilyen a főzőkészüléket szesztermelésre szintén használhatja, a főzési sorrend esetében is alkalmazandó és ehhez képest a város elsőbbséggel szintén csak az esetben bir, ha sajátterméshű gyümölcsöt dolgoz fel.

A főzésre jogosult adóbejelentést úgy az első, valamint a további főzéseknél rendszerint legfeljebb csak 48 órai időtartamra tehet.

Ha a feldolgozandó nyersanyag oly csekély, hogy az 24 órai szesztermelésre sem elegendő, több igényjogosult együttessen tehet adóbejelentést, mely ez esetben is csak 48 órára terjedhet.

Pótbejelentés csak az esetben fogadtatik el, ha a főzőkészülék használatát más igényjogosultak alapebejelentés folytán nem igénylik.

Az adóbejelentést 3 példányban kell kiállítani és az adóhivatalnál való benyújtás előtt — záradékolás végett — aulirotnál bemutatni.

A főzőkészülék használatáért a használatba veit főzőkészülék napi termelőképeségeinek minden 10 liter után 24 óránként 3, illetve 6 fillér díj fizetendő, aszerint, mint saját terméshű vagy vásárolt gyümölcs kerül feldolgozásra. És a díj az adóbejelentésnek általam záradékkal való ellátásakor esedékes és a városi házipénztárnál azonnal befizetendő. Nem fizetés esetén az adóbejelentésnek záradékkal való ellátását megtagadom.

Aki hamis adatok bemonvéása által magának elsőbbségi igényt szerz, szabályellenességet követ el s azért az 1908. évi XXVIII. t. c. 97. szakasza alapján 200 koronaig terjedő pénzbüntetéssel büntetettetik.

Végül felhívom a pálinkát főzni szándékozókat, hogy abbéli igényüket mielőbb jelentsék be, hogy e csekély számú, 5 darab, pálinkafőzőkészülék kellő kinasználása által mindenki igénye, a jelentkezés sorrendjében, folytaólagosan kielégítést nyerjen.

Székesfehérvár, 1915. szept. 25.

Dr. Saára Gyula polgármester.

APRÓHIRDETÉSEK.

Bármennemű eladásnál és vételnél a legcélszerűbb és legolcsóbb az apróhirdetésekből hirdetni. Egyszeri apróhirdetés két sorig 40 fillér, vastagabb betűkkel 80 fillér. Minden további sor 10 fillér. Apróhirdetések mindenkor előre fizetendők és a megjelent apróhirdetések után igazoló lapokat senkinek sem küldünk. Hirdetési helyek bér-

leténél nagyobb árengedmények vannak. Hírszöveg között rendezett betűkkel a hirdetés soronkint 40 fillér, vastagabb betűkkel 60 fillér. Olyan hirdetéseket, amelyek a közérkölcstől sértek, vagy bármilyen okból a sajtótörvényekkel ellentéznek, nem közlünk. Ezen kikötés a nyitléri hirdetésre és nyilatkozatokra is vonatkozik.

Videkről apróhirdetéseket a legcélszerűbb postaútvánnyal földadni. A postaútvány szelvényén a szöveg könnyen elír. Lehet leveiben is akkor a hirdetés árárt bélyegbékben küldjük. Eredeti ökmányokat oly ajánlatokhoz, amelyek jeléges hirdetésekre vonatkoznak, ne tessék mellékelni, mert ezért a kiadóhivatal nem vállal felelősséget.

Lapárutitok utcai eladásra felvételnek.

Kifutófiuk felvételnek Knazovitzky divatruházában.

Egy különbejáratu, burtozott szoba kizárólag intelligens hölgy vagy nagyobb lány részére kiadó. Cím a kiadóhivatalban.

Telefon 233. — Telefon 233.

Szerdán és csütörtökön szeptember hó 29 és 30-án **PSYLANDER-ESTÉK AZ ÉLET ISKOLÁJA.**

Nordisk-dráma 3 részben. **Ismeretlen asszony.** Detektívdráma 3 felvonásban.

Remek kiegészítő műsor. Előadások este 7 és 9 órákor. **Rendes helyárak.**

AGRUS BUZAPÁC
a VETŐMAG csávázására kapható **OBERMAYER IMRE**
fűszer és lisztkereskedésében.
Ősz- és Rákóczy-u. sarok.

Gyermek-, női- és férfi-szandalk.
Vászon és bőrcipők.
Szalma- és vászonkalapok.
Nagy választékban kaphatók **Kováts Antal** uri-, női-divat kereskedésében.